

پیامدهای بسته شدن تنگه هرمز

هشدار جی‌پی مورگان درباره وقوع بحران جهانی نفت

پس از گذشت دو ماه از بسته شدن تنگه هرمز، تحلیلگران ارشد انرژی از وقوع یک فاجعه در بازار جهانی نفت خبر می‌دهند. طبق گزارش جی‌پی مورگان، با رسیدن آخرین محموله‌های موجود به مقصد در تاریخ ۲۰ آوریل، جهان با کمبود شدید و بحرانی نفت مواجه خواهد شد.

پایگاه اطلاع رسانی دریا و نفت: با گذشت بیش از دو ماه از بسته شدن تنگه هرمز، تحلیلگران ارشد انرژی هشدار می‌دهند که جهان طی چهار هفته آینده با کمبود فاجعه‌بار نفت مواجه خواهد شد. آخرین محموله‌های نفتی که پیش از آغاز جنگ از خلیج فارس حرکت کرده بودند، حداکثر تا ۲۰ آوریل به مقصد رسیده‌اند و اکنون با اتمام این ذخایر، زنجیره تأمین جهانی در آستانه فروپاشی قرار گرفته است. جی‌پی مورگان و پاول کروگمن، اقتصاددان برنده نوبل، نسبت به سناریوهایی نظیر رکود عمیق، جیره‌بندی سوخت، تعطیلی کل صنایع و افزایش قیمت نفت تا ۳۷۰ دلار در هر بشکه هشدار داده‌اند.

بیش از یک ماه پیش، جی‌پی مورگان در گزارشی هشدار داد که آخرین محموله‌های نفتی ارسالی از کشورهای حاشیه خلیج فارس حداکثر تا ۲۰ آوریل (۳۱ فروردین) به مقصد خواهند رسید. این تاریخ فرا رسیده و با اتمام ذخایر پیش از جنگ، جهان رسماً وارد فاز «کمبود فاجعه‌بار» شده است. بر اساس گزارش هفتگی جی‌پی مورگان در ۲۰ آوریل، «آخرین کشتی‌ای که پیش از درگیری از تنگه هرمز حرکت کرده، در ۲۸ فوریه بندر را ترک کرده و انتظار می‌رود حدود ۲۱ آوریل به مقصد برسد. این نقطه، پایان ذخایر پیش از بسته شدن در خط لوله جهانی را نشان می‌دهد». تحلیلگران بر این باورند که با خالی شدن این ذخایر، فشار حاد بر سیستم وارد شده و رقابت پالایشگاه‌های اروپایی و آسیایی برای خرید محموله‌های باقی‌مانده، قیمت نقدی نفت را به بالاترین سطح تاریخی رسانده است.

در میان هشدارها، پاول کروگمن، اقتصاددان برنده جایزه نوبل، بدبینانه‌ترین سناریو را ترسیم کرده. نشریه «وایون» (WION) می‌نویسد که کروگمن در تحلیلی، قیمت نفت را در سناریوی «اختلال شدید» تا ۳۷۲ دلار در هر بشکه پیش‌بینی کرده؛ سناریویی که در آن حملات به تأسیسات صادراتی ایران و کاهش ۱۶ درصدی عرضه جهانی رخ دهد. سایر تحلیلگران نیز قیمت‌هایی بین ۲۰۰ تا ۲۵۰ دلار را محتمل می‌دانند.

این بحران پیش از این اثر خود را بر بازارهای فیزیکی گذاشته است. قیمت نفت «فورتیز» دریای شمال (Forties) دوشنبه گذشته به نزدیک ۱۴۹ دلار در هر بشکه رسید که بالاترین رقم از زمان بحران مالی ۲۰۰۸ است. دلانان ارشد نفت به «فایننشال تایمز» گفته‌اند که قیمت برخی محموله‌های نفت خام فیزیکی خلیج فارس که در بندر چین تحویل میشوند، هفته گذشته از ۱۵۰ دلار عبور کرده است. نیک دیل، تحلیلگر «انرژی اسپکتز»، هشدار داده که «هنگامی که تمام خریدهای آسیایی حوضه آتلانتیک را ترک کنند، شوک یک ماه بعد به غرب خواهد رسید و پالایشگاه‌های اروپا و آمریکا نیز مجبور به کاهش تولید خواهند شد».

بر اساس نوشته «انرژی اسپکتز»، حجم متوسط نفت خام خاورمیانه (غیر از ایران) که در دو هفته اول آوریل وارد آسیا می‌شده، به ۴ میلیون بشکه در روز رسیده که بسیار کمتر از میانگین طبیعی ۱۳.۴ میلیون بشکه است.

پیامدهای این شوک فراتر از کمبود سوخت است. برنامه جهانی غذا (WFP) هشدار داده که اگر درگیری فراتر از ژوئن ادامه یابد و نفت بالای ۱۰۰ دلار بماند، ۴۵ میلیون نفر دیگر با ناامنی حاد غذایی مواجه شده و مجموع افراد در معرض خطر را به رکورد ۳۶۳ میلیون نفر می‌رساند. پنج کارخانه داخلی کود بنگلادش از شش کارخانه تعطیل شده و قیمت اوره در اروپا حدود ۴۰ درصد جهش کرده است.

در اروپا، صنایع پتروشیمی و تولید کود که به شدت به گاز طبیعی خلیج فارس وابسته هستند، مجبور به کاهش تولید یا تعطیلی کامل شده‌اند. در آسیا، دولت فیلیپین که بیش از ۹۵ درصد نفت خود را از خاورمیانه تأمین می‌کند، وضعیت اضطراری ملی اعلام کرده و اندونزی و ویتنام نیز کارمندان را ملزم به دورکاری کرده‌اند. در ایالات متحده و اروپا، مقامات اجرایی در حال بررسی مکانیسم‌های جیره‌بندی اختیاری هستند. رمزی قاسم، تحلیلگر ارشد نفت در «ونچر گلوبال» (Venture Global)، هشدار داده «جهان هیچگاه با شوک عرضه‌های به این شدت روبه‌رو نبوده. بازارهای کاغذی و فیزیکی از هم گسسته‌اند و تا زمانی که تنگه باز نشود، ما با هر روز عبور، به یک بحران انسانی بی‌سابقه در تاریخ مدرن نزدیکتر می‌شویم».